

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 19 maja 2023 r.

Pozycja 170

POSTANOWIENIE

z dnia 12 października 2021 r.

Sygn. akt Ts 102/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Julia Przyłębska,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej D.D. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 188 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, ze zm.) z art. 45 ust. 1, art. 78 związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) § 13 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 grudnia 2012 r. w sprawie konkursu na stanowisko dyrektora sądu albo zastępcy dyrektora sądu (Dz. U. poz. 1418) w związku z art. 188 ustawy wymienionej w punkcie 1 z art. 45 ust. 1, art. 78 związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji;
- 3) art. 57 § 3 ustawy wskazanej w punkcie 1 z art. 45 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 21 lipca 2020 r. (data nadania) D.D. (dalej: skarżący), reprezentowany przez radcę prawnego ustanowionego pełnomocnikiem z urzędu, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Zarządzeniem z 30 października 2014 r. Prezes Sądu Rejonowego w Z. wszczął postępowanie konkursowe na stanowisko dyrektora tego sądu. Do konkursu przystąpiło 8 osób, a ostatecznie ukończyło go 5 osób, w tym skarżący. Komisja Konkursowa 2 marca 2015 r. podjęła uchwałę, w której podała wyniki osiągnięte przez uczestników oraz wskazała wybranego kandydata na stanowisko dyrektora (dalej: uchwała rozstrzygająca konkurs). Skarżący złożył skargę na uchwałę Komisji Konkursowej (pierwotnie był to pozew wniesiony do Sądu Rejonowego w Z., który został przekazany do rozpatrzenia Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w W.). Domagał się w niej unieważnienia lub uchylecia uchwały. Skargę argumentował tym, że zgodnie z przepisami prawa, jako osoba niepełnosprawna, ma on pierwszeństwo w zatrudnieniu, spełnił bowiem wszystkie wymogi konieczne do objęcia tego stanowiska. Strona przeciwna wskazała na indywidualną uchwałę Komisji Konkursowej z 2 marca 2015 r., którą stwierdziła, że skarżący nie posiada wiedzy w zakresie zarządzania instytucjami publicznymi, finansów publicznych, prowadzenia inwestycji i gospodarowania

mieniem Skarbu Państwa, a tym samym nie spełnia wszystkich kryteriów wymaganych do objęcia tego stanowiska.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. (dalej: WSA) wyrokiem z 21 lutego 2017 r. (sygn. akt [...]) uchylił zaskarżoną uchwałę z 2 marca 2015 r. rozstrzygającą konkurs. Skarżący złożył skargę kasacyjną, w której zaskarżył powyższy wyrok WSA w części dotyczącej nierozstrzygnięcia o uchwale indywidualnej Komisji Konkursowej z 2 marca 2015 r. oraz w zakresie, w jakim nieuznane zostały jego kompetencje i wiedza, m.in. z zakresu zarządzania instytucjami publicznymi. Na powyższe orzeczenie WSA skargę kasacyjną złożyła również strona przeciwna.

Naczelny Sąd Administracyjny (dalej: NSA) wyrokiem z 17 września 2019 r. (sygn. akt [...]) uchylił zaskarżony wyrok WSA w całości i oddalił skargę kasacyjną skarżącego. W uzasadnieniu wyroku NSA uznał, że § 13 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 grudnia 2012 r. w sprawie konkursu na stanowisko dyrektora sądu albo zastępcy dyrektora sądu (Dz. U. poz. 1418; dalej: rozporządzenie) jest przepisem procesowym, a nie materialnoprawnym. W ocenie tego Sądu zaskarżona uchwała rozstrzygająca konkurs nie narusza prawa materialnego. Jego ewentualne naruszenie nie mogło mieć istotnego wpływu na wynik sprawy, więc brak jest podstaw do uchylenia zaskarżonej uchwały rozstrzygającej konkurs. NSA wskazał również, iż dokonana 2 marca 2015 r. ocena wiedzy kandydata (skarżącego) przez Komisję Konkursową jest jednym z elementów uzasadnienia zaskarżonej uchwały rozstrzygającej konkurs, a nie odrębnym rozstrzygnięciem.

Zdaniem skarżącego art. 188 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, ze zm.; dalej: p.p.s.a.), „dozwala Sądowi II instancji na rozpoznanie skargi, czyli na podjęcie i rozstrzygnięcie sprawy sądownoadministracyjnej w I instancji”, przez co narusza prawo do właściwego rozpatrzenia sprawy, „po jej drugoinstancyjnym rozpatrzeniu i zakwalifikowaniu przez Sąd II instancji zaskarżonego orzeczenia do wzruszenia, a następnie zrealizowania przez ten Sąd pierwszoinstancyjnego postępowania w sprawie, polegającego na rozpatrzeniu skargi i podjęciu rozstrzygnięcia kończącego rozpatrywanie sprawy (...)” – art. 45 ust. 1 Konstytucji. Pozbawia „prawa do środka odwoławczego i złamania wiążącej się z tym prawem zasady rozpatrywania spraw sądowych w co najmniej dwuinstancyjnym postępowaniu (...)” – art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji. W ocenie skarżącego wskutek zastosowania § 13 rozporządzenia, „jako przepisu postępowania (przepisu procesowego)” doszło do naruszenia wskazanych powyżej praw podmiotowych skarżącego. Wskazuje także na zarzut nieuwzględnienia przez NSA przepisu art. 57 § 3 p.p.s.a. „pozwalającego na uznanie, że – w jego celowościowej wykładni, obliuguje on do rozdzielenia skarg (zaskarżeń)”, co narusza jego prawo do sądu.

Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 19 sierpnia 2020 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 27 sierpnia 2020 r.) skarżący – na podstawie art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) – został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: doręczenie odpisu lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 17 września 2019 r. (sygn. akt [...]) oraz wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z 21 lutego 2017 r. (sygn. akt [...]), a także udokumentowanie dat: doręczenia orzeczenia wskazanego jako ostateczne, złożenia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu i doręczenia pełnomocnikowi rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego.

W piśmie procesowym, wniesionym do Trybunału 3 sierpnia 2020 r. (data nadania), skarżący wykonał powyższe zarządzenie.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Wspomniane zasady korzystania z tego środka ochrony wolności i praw precyzują przepisy u.o.t.p.TK. Zgodnie z art. 77 ust. 1 tej ustawy, skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.

Stosownie do art. 44 ust. 2 zdanie pierwsze u.o.t.p.TK, w razie niemożności poniesienia kosztów pomocy prawnej, skarżący może zwrócić się do sądu rejonowego swojego miejsca zamieszkania o ustanowienie dla niego adwokata lub radcy prawnego z urzędu w celu sporządzenia skargi konstytucyjnej. Jak stanowi art. 44 ust. 3 zdanie pierwsze u.o.t.p.TK, złożenie wniosku wstrzymuje bieg terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej (zob. postanowienie TK z 21 marca 2013 r., SK 32/12, OTK ZU nr 3/A/2013, poz. 37). Zgodnie zaś z art. 44 ust. 3 pkt 1 u.o.t.p.TK, wznowienie biegu tego terminu następuje pierwszego dnia po dniu doręczenia adwokatowi lub radcy prawnemu rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego (zob. m.in. postanowienie TK z 9 października 2006 r., Ts 91/06, OTK ZU nr 5/B/2006, poz. 247 i powołane wyżej z 21 marca 2013 r., SK 32/12).

Trybunał przypomina, że w myśl art. 36 u.o.t.p.TK, w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie, do postępowania przed Trybunałem stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.; dalej: k.p.c.). Z powodu braku odrębnej regulacji w u.o.t.p.TK termin, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, oblicza się zgodnie z przepisami k.p.c., a w myśl odesłania wynikającego z art. 165 § 1 k.p.c. – według przepisów prawa cywilnego. Stosownie do art. 114 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145; dalej: k.c.), jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach, a ciągłość terminu nie jest wymagana, to miesiąc liczy się za dni trzydzieści.

2. Ostatecznym orzeczeniem w sprawie wskazanym przez skarżącego jest wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 17 września 2019 r. (sygn. akt [...]), który został mu doręczony 4 listopada 2019 r., a więc od tego dnia rozpoczął bieg trzymiesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej. Tym samym, choć termin rozpoczyna bieg od doręczenia skarżącemu ostatecznego rozstrzygnięcia, dnia doręczenia nie uwzględnia się podczas obliczania 90 dniowego terminu (art. 111 § 2 k.c.).

Skarżący poinformował, że z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia skargi konstytucyjnej wystąpił 27 stycznia 2020 r., a więc 84 dni po doręczeniu ostatecznego orzeczenia (26 dni w listopadzie, 31 dni w grudniu, 27 dni w styczniu). Jednocześnie z dniem 27 stycznia 2020 r. nastąpiło zawieszenie biegu terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej.

Pismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w W., wyznaczające imiennie radcę prawnego w sprawie skarżącego, zostało doręczone pełnomocnikowi 13 lipca 2020 r. Oznacza to, że pierwszego dnia po dniu doręczenia nastąpiło wznowienie biegu terminu do wniesienia

skargi konstytucyjnej. W konsekwencji na wniesienie skargi konstytucyjnej pozostało 6 dni (90 dni pomniejszone o 84 dni). Koniec biegu tego terminu przypadał na 19 lipca 2020 r. (niedziela). Wobec powyższego skarżący powinien był wnieść skargę najpóźniej 20 lipca 2020 r. (w poniedziałek), gdyż jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą (art. 115 k.c.). Tymczasem skarga została wniesiona dopiero we wtorek, 21 lipca 2020 r. (data nadania), tj. 1 dzień po upływie terminu.

Ostatnim dniem do wniesienia skargi konstytucyjnej był 20 lipca 2020 r. (poniedziałek), również wtedy, jeśli dzień wstrzymania biegu terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej, tj. 27 stycznia 2020 r. nie zostałyby wliczone do 90 dniowego terminu (por. np. postanowienia TK z: 3 czerwca 2011 r., sygn. Ts 294/10, OTK ZU nr 5/B/2011, poz. 378; 23 października 2017 r., sygn. Ts 107/17, OTK ZU B/2018, poz. 127; 5 grudnia 2018 r., sygn. Ts 66/18, OTK ZU B/2018, poz. 38).

Konkludując Trybunał stwierdza, że rozpatrywana skarga konstytucyjna została wniesiona z przekroczeniem terminu określonego w u.o.t.p.TK, co uzasadnia odmowę nadania skardze dalszego biegu. Okoliczność ta jest zarazem samodzielną podstawą tej odmowy (art. 77 ust. 1 w związku art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK).

4. Niezależnie od powyższego Trybunał wskazuje, że skarżący sformułował zarzut niewłaściwego zastosowania § 13 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 grudnia 2012 r. w sprawie konkursu na stanowisko dyrektora sądu albo zastępcy dyrektora sądu (Dz. U. poz. 1418) w jego sprawie „jako przepisu postępowania (przepisu procesowego)”, a nie jako zarzut wadliwości wskazanego przez niego przepisu rozporządzenia. Zarzut ten dotyczy nieprawidłowości stosowania prawa, nie zaś niekonstytucyjności zakwestionowanego przepisu.

Trybunał przypomina, że nie pełni funkcji kolejnej instancji odwoławczej, nie bada też zgodności z prawem i słuszności rozstrzygnięć podjętych przez orzekające organy i sądy. Jego kontroli nie podlega prawidłowość ustaleń dokonanych przez organy administracji publicznej oraz sądy, ani dokonana przez nie ocena, ani też sposób prowadzenia przez nie postępowania, czy też zastosowanie lub odmowa zastosowania obowiązujących przepisów. W zakresie kompetencji Trybunału Konstytucyjnego jest jedynie badanie konstytucyjności przepisów, albowiem jest sądem prawa, a nie organem sprawującym nadzór judykacyjny nad sądami.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.